

ਰਾਜੀਵ ਨਰਾਇਣ ਰੈਨਾ ਜੇ.

ਹਰਬੰਸ ਲਾਲ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

2019 ਦਾ CWP ਨੰਬਰ 9742

21 ਅਗਸਤ, 2019

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950—ਆਰਟ. 226—ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਨਕਦੀ ਛੱਡੋ—ਧੀਰ ਚੰਦ ਕੇਸ ਵਿਚ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਹੁਣ ਚੰਗਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ—ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ/ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨਾਂ ਅਤੇ ਸੋਧਾਂ ਨੂੰ ਰਾਮ ਕੁਮਾਰ ਰੰਗਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਘੋਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੀਵ ਐਨਕੈਸ਼ਮੈਂਟ ਦਾ ਲਾਭ ਸਿਰਫ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹੀ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ 'ਤੇ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ—ਉਦੋਂ ਨਹੀਂ ਜਦੋਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਮੰਨਿਆ ਕਿ, ਧੀਰ ਚੰਦ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕਈ ਲਗਾਤਾਰ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਇਨਕਿਊਰੀਅਮ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਸ਼ਾ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ' ਰਾਮ ਕੁਮਾਰ ਰੰਗਾ ਬਨਾਮ' ਵਿੱਚ ਭਰਾ ਹਰਸਿਮਰਨ ਸਿੰਘ ਸੇਠੀ, ਜੇ, ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ' (CWP-3843- 2019 ਨੇ 15.07.2019 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਛੁੱਟੀ ਐਨਕੈਸ਼ਮੈਂਟ ਦੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ/ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨਾਂ/ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂਚਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨਿਰਣਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੈਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਧੀਰ ਚੰਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਹਦਾਇਤਾਂ ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਈਆਂ।

(ਪੈਰਾ ੩)

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜਾਰੀ/ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਹਦਾਇਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਕਦੀ ਛੱਡਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਲਾਭ ਸਿਰਫ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹੀ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਨਹੀਂ। ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਤੇ ਮਾਲਕ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲੀਵ ਐਨਕੈਸ਼ਮੈਂਟ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਜਾਂ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਬੰਧਤ ਦੁਰਾਚਾਰ ਦੇ ਤੱਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ।

(ਪੈਰਾ ੪)

ਅੱਗੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼.ਰਾਮ ਕੁਮਾਰ ਰੰਗਾ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ, ਮੈਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਧੀਰ ਚੰਦ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਧੀਰ ਚੰਦ ਕੇਸ ਅਤੇ ਉਸੇ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹੁਕਮ/ਫੈਸਲਾ ਹੁਣ ਚੰਗਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।
(ਪੈਰਾ ੬)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ, ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਨਕਦੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਇਕੁਇਟੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ ੭)

ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਤੇ ਸ
ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜੇ.ਐਸ.

ਸਿਮਰਨ ਗਰੇਵਾਲ, ਏ.ਏ.ਜੀ., ਪੰਜਾਬ।

ਭਾਵਨਾ ਦੱਤ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ
ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 2 ਅਤੇ 3 ਲਈ।

ਰਾਜੀਵ ਨਰੈਣ ਰੈਣਾ, ਜੇ. (ਮੌਖਿਕ)

(1) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਨਿਪਟਾਏ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਲੀਵ ਐਨਕੈਸ਼ਮੈਂਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(2) ਕੇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਡਵੀਜ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰੀਡਰ ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਂਦਿਆਂ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਸਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ, 1988 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿਟੋ ਵਜੋਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਪਰ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਉਹ ਧੀਰ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਨਕਦੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟਡ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਪਿਆਰੇ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਫੁਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧੀਰ ਚੰਦ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਨਕਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ। ਪੈਰਾ 5 ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ

12019 (1) SCT 134

22014(4) SCT 711

ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

“4. ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪਿਆਰੇ ਲਾਲ, 2014(4) ਐਸਸੀਟੀ 711 ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਛੁੱਟੀਆਂ ਦੀ ਨਕਦੀ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਧਿਆਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਨਜ਼ਿੱਠਿਆ। ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਪਿੱਠਭੂਮੀ ਵਿੱਚ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਨਕਦੀ। ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਅਤੇ ਝਾਰਖੰਡ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੰਗਾਲੀ ਬਾਬੂ ਮਿਸ਼ਰਾ ਬਨਾਮ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ। ਯੂਪੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 2003 3 AWC 1760 ਅਤੇ MANU/UP/1042/2002 ਨੇ 05.12.2002 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਡਾ. ਦੁਧ ਨਾਥ ਪਾਂਡੇ ਬਨਾਮ. ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, 2009 (2) SLJ 105 ਦੇਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਨ ਸਨ ਕਿ ਲੀਵ ਐਨਕੈਸ਼ਮੈਂਟ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ, ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ. ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 300-ਏ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸਿਰਫ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਗ੍ਰੈਜੂਟੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਇਹ ਛੁੱਟੀ ਐਨਕੈਸ਼ਮੈਂਟ ਬਾਰੇ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।

5. ਪਿਆਰੇ ਲਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਨਕਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਇੱਕ ਫਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਅੰਤਰ, ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ ਨਹੀਂ ਝੁਕਾਏਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜੇ ਵੀ ਨਿਪਟਾਈ ਗਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਲੀਵ ਐਨਕੈਸ਼ਮੈਂਟ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਪ੍ਰੋਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰੈਡਿਟ, ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਅਤੇ ਡਿਊਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਅਣਵਰਤੀ ਛੁੱਟੀ ਲਈ ਬਚਾਏ/ਕਮਾਈ ਗਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।”

(3) ਧੀਰ ਚੰਦ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕਈ ਲਗਾਤਾਰ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਇਨਕਿਊਰੀਅਮ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਭਾਈ ਹਰਸਿਮਰਨ ਸਿੰਘ ਸੇਠੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜੋ.

ਰਾਮ ਕੁਮਾਰ ਰੰਗਾ ਬਨਾਮ **ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ** ਵਿੱਚ (CWP- 3843-2019 15.07.2019 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਛੁੱਟੀ ਐਨਕੈਸ਼ਮੈਂਟ ਦੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ/ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨਾਂ/ਸੋਧਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ। ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੈਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਧੀਰ ਚੰਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਹਦਾਇਤਾਂ ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਈਆਂ।

(4) ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜਾਰੀ/ਸੋਧੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਕਦੀ ਛੱਡਣ ਦਾ ਹੱਕ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਲਾਭ ਸਿਰਫ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹੀ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਅਤੇ ਮਾਲਕ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲੀਵ ਐਨਕੈਸ਼ਮੈਂਟ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਜਾਂ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਬੰਧਤ ਦੁਰਾਚਾਰ ਦੇ ਤੱਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ।

(5) ਨਾ ਤਾਂ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੂਰੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ 11.08.2014 ਨੂੰ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ 11.08.2014 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਧੀਰ ਚੰਦ ਕੇਸ (**ਸੁਪੈਰਾ**) ਵਿੱਚ ਪਿਆਰੇ ਲਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। 09.11.2012 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਲੀਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਨਕਦੀ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ। ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਲੀਬਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਕਮਿਊਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰਫ 100% ਆਰਜ਼ੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਛੁੱਟੀ ਇਨਕੈਸ਼ਮੈਂਟ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(6) ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, **ਰਾਮ ਕੁਮਾਰ ਰੰਗਾ** ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ, ਮੈਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਧੀਰ ਚੰਦ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਧੀਰ ਚੰਦ ਕੇਸ ਅਤੇ ਉਸੇ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹੁਕਮ/ਫੈਸਲਾ ਹੁਣ ਚੰਗਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(7) ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਨਕਦੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਇਕੁਇਟੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸੁਮਤੀ ਜੰਡ ਡਾ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

HARBANS LAL v. STATE OF PUNJAB AND OTHERS
(*Rajiv Narain Raina, J.*)

50
6

बुलनेष